

ГЕОЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ШТУЧНИХ БІОЦЕНОЗІВ У СТЕПОВОМУ ЛАНДШАФТІ НА ПРИКЛАДІ СТАРО- БЕРДЯНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА

Степаненко А. В.

Ліси виконують багато природних функцій. Вони захищають та формують природні ресурси, за допомогою процесу фотосинтезу поглинають CO₂ з атмосфери та виробляють кисень, чим сприяють зменшенню парникового ефекту.

Характерною особливістю степових ландшафтів є висока випаровуваність, та недостатнє атмосферне зволоження. Отже, степові ландшафти, сформувалися в жаркому кліматі з від'ємним балансом вологи.

Створення та дослідження лісів у степовому ландшафті є актуальним. Так, як ліси регулюють поверхневий стік води, пом'якшують високі та низькі температури, запобігають ерозії ґрунту. Виконуючи ці функції, ліси стабілізують клімат та природні ландшафти.

Відповідно до положення про ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Старобердянський», метою його організації за постановою Ради Міністрів України від 28.10.1974 р. № 500 – є забезпечення охорони лісового ландшафту і всього комплексу рослинного і тваринного світу.

Старо-Бердянське лісове господарство є заказником придатним для розвитку рекреаційної діяльності в степовій зоні України. Лісовий біогеоценоз, що володіє геоекологічними властивостями став основою для подальшого формування та розвитку біорізноманіття у лісовому господарстві. Маючи антропогенне походження, лісництво не стало ізольованим від навколишнього середовища [1]. Ліс почав тісну взаємодію матерії та енергії з сусідніми природними системи.

Визначення геоекологічного стану в районі лісництва, також необхідне для оптимізації ефективного використання території та розвитку біорізноманіття [2].

Пошкоджені, сухостійні, засихаючі та сильно ослаблені дерева відбираються для рубки, щоб запобігти появі та розповсюдженню масового ураження їх стовбурів шкідниками, або до пошкодження інфекційними хворобами.

При аналізі санітарного стану Старо-Бердянського лісництва було ознайомлено з результатами лабораторних аналізів проб проведених відділом фітопатології Харківського ГСЛП у різні роки (2004 та 2017 рр.).

За результатами лабораторних аналізів, при мікроскопічному дослідженні були виявлені лінзовидні апотеції фасцидіоїдного типу, характерні для фітопатогених грибів, які викликають патологію, відому під загальною назвою «шютте».

Першопричиною даної патології стали аномальні кліматичні умови навесні – влітку 2004 та 2017 років (високий рівень атмосферних опадів, зміни температурного режиму), а також морфо-фізіологічні особливості уражених порід дерев (рівень транспіративної активності та ін.).

Боротьба з вказаними патогенними шкідниками передбачає комплекс агротехнічних і лісозахисних заходів. У лісових насадженнях необхідно проводитивилучення всохлих дерев, які сприяють розповсюдженню стовбурових шкідників. Хвороба більш інтенсивно розвивається в загущених посадках сосни. Саме тому у боротьбі з цією патологією дуже важливе значення має своєчасне проведення рубок догляду.

Список літератури та використаних джерел

1. Гришко С.В. Еколого-географічний аналіз Старобердянського лісництва як лісокультурного ландшафту у степу // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. Вінниця, 2008.
2. Воронка В.П. Природоохоронні території у структурі природно-ресурсного потенціалу Запорізької області // Екологічний стан природно-територіальних комплексів Запорізької області і суміжних територій в умовах сучасного природокористування / Відп. ред. Л.М. Даценко, В.П. Воронка. Мелітополь, 2006.